

Cekos In Ekspert

Na osnovu člana 24 . stav 3. Zakona o zaštiti životinja od zaraznih bolesti koje ugrožavaju celu zemlju ("Službeni list SFRJ", br. 43/86), u saglasnosti sa predsednikom Saveznog komiteta za saobraćaj i veze, predsednik Saveznog komiteta za poljoprivredu propisuje

PRAVILNIK O NAČINU DEZINFEKCIJE PREVOZNIH SREDSTAVA KOJIMA SE PREVOZE POŠILJKE ŽIVOTINJA, PROIZVODA, SIROVINA I OTPADAKA ŽIVOTINJSKOG POREKLA

(Sl. list SFRJ br. 22/89)

Osnovni tekst na snazi od 01/04/1989 , u primeni od 01/04/1989

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(1) Ovim pravilnikom propisuje se način čišćenja i dezinfekcije prevoznih sredstava kojima se prevoze pošiljke životinja, proizvoda, sirovina i otpadaka životinjskog porekla iz čl. 22. i 23. Zakona o zaštiti životinja od zaraznih bolesti koje ugrožavaju celu zemlju (u daljem tekstu: Zakon), posle istovara, a u određenim slučajevima i pre utovara pošiljki životinja, proizvoda, sirovina i otpadaka životinjskog porekla (u daljem tekstu: pošiljke).

(2) Čišćenje i dezinfekcija prevoznih sredstava pre utovara pošiljki može se narediti samo ako to zahtevaju epizootološki ili higijenski razlozi.

(3) Čišćenje i dezinfekcija iz st. 1. i 2. ovog člana vrši se pod kontrolom nadležnog veterinarskog organa u republici, odnosno autonomnoj pokrajini (u daljem tekstu: nadležni organ), odnosno diplomiranog veterinara u organizaciji udruženog rada koja obavlja dezinfekciju.

Član 2.

(1) Pod prevoznim sredstvima, u smislu ovog pravilnika, podrazumevaju se sva prevozna sredstva železničkog, drumskog i pomorskog saobraćaja na unutrašnjim plovnim putevima, vazdušnog saobraćaja i kontejneri (u daljem tekstu: prevozna sredstva) kojima se prevoze pošiljke.

(2) Prevoznim sredstvima, u smislu stava 1. ovog člana, ne smatraju se: skele, ribarski plovni objekti koji se upotrebljavaju isključivo za ribarenje i plovni objekti kojima se u lokalnom saobraćaju prevoze pošiljke riba u svežem stanju ili pošiljke u otvorenoj ambalaži namenjene za neposrednu potrošnju.

Član 3.

Pod dezinfekcijom prevoznih sredstava, u smislu ovog pravilnika, podrazumevaju se čišćenje i dezinfekcija samih prevoznih sredstava, kao i pribora za vezivanje, čišćenje, hranjenje, napajanje i istovar životinja (rampi), koji se stalno nalaze u prevoznim sredstvima.

II. OBJEKTI ZA ČIŠĆENJE I DEZINFEKCIJU PREVOZNIH SREDSTAVA

Član 4.

(1) Čišćenje i dezinfekcija železničkih i drumskih prevoznih sredstava vrši se u objektima za čišćenje i dezinfekciju ovih prevoznih sredstava, a prevoznih sredstava na unutrašnjim plovnim putevima, pomorskom ili vazdušnom saobraćaju – u luci ili pristaništu u kome je iskrcana poslednja pošiljka.

(2) Objekti za čišćenje i dezinfekciju železničkih prevoznih sredstava izgrađuju se u krugu teretnih železničkih stanica ili na drugom odgovarajućem mestu.

(3) Objekti za čišćenje i dezinfekciju drumskih prevoznih sredstava izgrađuju se u okviru veterinarske organizacije udruženog rada, u okviru objekata za preradu životinjskih proizvoda ili u okviru drugih organizacija udruženog rada.

(4) Objekti za čišćenje i dezinfekciju koji su izgrađeni u okviru izvoznog objekta (klanica, mlekarica i dr.) mogu se koristiti samo za sopstvenu upotrebu.

Član 5.

Objekti za čišćenje i dezinfekciju prevoznih sredstava moraju da imaju:

- 1) za dezinfekciju železničkih prevoznih sredstava – odgovarajuće kolosečne kapacitete za dezinfekciju železničkih vozila, ako se objekt nalazi u krugu železničke stanice;
- 2) za dezinfekciju drumskih prevoznih sredstava – odgovarajuće pristupne puteve sa tvrdim kolovoznim zastorom i betonskim parking-prostorom za smeštaj drumskih vozila koja se upućuju na dezinfekciju;
- 3) betonski ili asfaltni plato (natkriven ili otkriven) na kome se vrši čišćenje i dezinfekcija prevoznih sredstava sa zaštitom da se otpadne vode ne bi razlivala izvan platoa, sa zatvorenom kanalizacijom i uređajima za odvođenje otpadnih voda u kolektor ili septičke jame;
- 4) dvokomorne ili višekomorne bazene (jame) ili kontejnere za skupljanje đubreta iz prevoznih sredstava koja se čiste, s tim da bazeni moraju imati poklopac koji se može dobro otvoriti i zatvoriti, a mogu se izgraditi i peći za spaljivanje đubreta;
- 5) stabilnu ili pokretnu dezinfekcionu prskalicu sa hladnom i vrućom vodom pod pritiskom, potrebnom opremom i hemijskim sredstvima za dezinfekciju prevoznih sredstava;
- 6) potreban pribor za čišćenje prevoznih sredstava (lopate, metle, četke i dr.), zaštitnu opremu, radnu odeću i obuću;
- 7) veštački izvor svetla jačine najmanje 550 luksa.

Član 6.

U mestima u kojima nema izgrađenih objekata za čišćenje i dezinfekciju železničkih ili drumskih prevoznih sredstava, ta prevozna sredstva mogu se čistiti i dezinfikovati i na mestima koja odredi nadležni veterinarski organ, i to:

- 1) na mestima na kojima će biti onemogućeno zagađivanje okoline đubretom i otpadnim vodama koji nastaju prilikom čišćenja i dezinfekcije prevoznih sredstava;
- 2) na mestima na kojima se mogu obezbediti osnovni uslovi za stručno obavljanje dezinfekcije;
- 3) na mestima koja su udaljena od redovnog prometa ljudi i životinja.

III. ČIŠĆENJE I DEZINFEKCIJA PREVOZNIH SREDSTAVA POSLE ISTOVARA

1. Čišćenje i dezinfekcija železničkih drumskih prevoznih sredstava

Član 7.

- (1) Železnička prevozna sredstva moraju se dezinfikovati najdocije u roku od 96 časova od časa istovara, a ostala prevozna sredstva – po istovaru pošiljaka.
- (2) Nadležni organ koji je vršio obavezni veterinarski pregled prilikom istovara pošiljki iz železničkih prevoznih sredstava utvrdiće odmah po istovaru pošiljki da li će se vršiti obična ili pojačana dezinfekcija i na železnička prevozna sredstva zalepiće listić sa štampanim natpisom "DEZINFIKOVATI", odnosno "DEZINFIKOVATI POJAČANO". U dnu listića upisuju se dan i čas istovara i stavlja se žig železničke stanice u kojoj je istovar izvršen.
- (3) Drumska prevozna sredstva kojima su prevožene životinje i koja se vraćaju prazna iz inostranstva u Jugoslaviju moraju o izvršenoj dezinfekciji po istovaru posedovati potvrdu nadležnog organa zemlje iz koje dolaze. Ako dezinfekcija tih sredstava nije izvršena, granični veterinarski inspektor odrediće da dezinfekciju izvrši na graničnom prelazu za to ovlašćena veterinarska organizacija udruženog rada.
- (4) Ako se drumska ili železnička prevozna sredstva šalju na dezinfekciju u drugo mesto, moraju se zatvoriti i plombirati.

Član 8.

- (1) Čišćenje železničkih i drumskih prevoznih sredstava vrši se da bi se iz njih odstranili đubre i organske i druge nečistoće.
- (2) Čišćenje iz stava 1. ovog člana vrši se na sledeći način:
  - 1) površine prevoznih sredstava i ambalaža poliju se hladnom vodom, a pri pojačanoj dezinfekciji protiv virusa i nesporogenih uzročnika natapaju se vrućim 2%-tnim rastvorom kaustične sode, odnosno protiv sporogenih uzročnika zaraznih bolesti – rastvorom hlornog kreča ili drugog odgovarajućeg hlornog preparata koji sadrži 5% aktivnog hlora u rastvoru ili 5%-tnim rastvorom formaldehida i tako ostaju 15 minuta. Posle toga se iz prevoznih sredstava izbacuju đubre, dlake, perje i drugi otpaci koji ostanu posle istovara pošiljke;
  - 2) sa tavanice, zidova, pribora za hranjenje, napajanje i vezivanje i druge opreme i ambalaže sastruže se sva nečistoća tako da ne ostanu tragovi đubreta ili druge nečistoće;
  - 3) sve površine prevoznih sredstava dobro se isperu vrućom vodom (temperature od 50 do 60 °C) pod pritiskom, odgovarajućom prskalicom, uz istovremeno ribanje tih površina, s tim da se najpre pere unutrašnja strana vozila, a ako je vozilo zagađeno spolja – i sa spoljašne strane.
- (3) Pri običnoj dezinfekciji prevoznih sredstava, za pranje iz stava 2. tačka 3. ovog člana, može se upotrebiti hladna voda, ali samo sa prskalicom i pod pritiskom od najmanje dve atmosfere.

Član 9.

- (1) Đubre, nečistoća i otpaci iz železničkih i drumskih prevoznih sredstava sakupljaju se u objektima za čišćenje i dezinfekciju prevoznih sredstava i slažu u betonske bazene ili kontejnere. Ako se posumnja na zaraznu bolest, đubre se pre odlaganja nakvasi rastvorom hlornog kreča sa najmanje 5% aktivnog hlora ili kaporitom. Tako obrađeno đubre može se koristiti najranije po isteku tri meseca od dana kad je izvršena dezinfekcija.
- (2) Đubre, nečistoća i otpaci na mestima utovara i istovara moraju se sakupljati u betonske bazene ili kontejnere. Ako se sumnja na zarazu, dezinfekcija se vrši u skladu sa stavom 1. ovog člana.
- (3) Ako se zbog sumnje na zarazu vrši pojačana dezinfekcija prevoznih sredstava, a nema peći za spaljivanje, prikupljeno đubre, nečistoća i otpaci moraju se na betonskoj, asfaltnoj ili kamenoj podlozi dobro nakvasiti rastvorom hlornog kreča u kome ima najmanje 5% rastvora aktivnog hlora ili kaporita, pa se više puta promešaju i dobro sabiju u betonske jame ili pažljivo zakopaju.

(4) Đubre sakupljeno i dezinfikovano na način iz stava 1. ovog člana može se koristiti po isteku tri meseca od dana kad je izvršena dezinfekcija.

Član 10.

(1) Dezinfekcija železničkih i drumskih prevoznih sredstava može biti obična i pojačana.

(2) Dezinfekcija iz stava 1. ovog člana vrši se po završenom čišćenju prevoznih sredstava na način propisan u članu 8. ovog pravilnika i kad se prevozna sredstva osuše.

Član 11.

(1) Obična dezinfekcija prevoznih sredstava vrši se tako što se sve površine železničkih ili drumskih prevoznih sredstava natapaju vrućim rastvorom dezinficijensa, temperature 50 do 60°C, tako da se na svaki kvadratni metar površine utroši najmanje jedan litar rastvora.

(2) Rastvor dezinficijensa iz stava 1. ovog člana može se upotrebiti kao 2%-tni rastvor kaustične sode, 2%-tni rastvor formaldehida, rastvor hlornog preparata sa najmanje 3% aktivnog hlora, a može se upotrebiti i rastvor nekog komercijalnog preparata za dezinfekciju, s tim da se preparat upotrebljava na način naznačen u uputstvu proizvođača i da se vrsta preparata menja jednom mesečno.

(3) Pola časa posle završene obične dezinfekcije, prevozna sredstva se operu vodom i osuše.

Član 12.

(1) Pojačana dezinfekcija vrši se ako pošiljka potiče iz zaraženog područja ili ako se pri istovaru pošiljke utvrdi da je pošiljka zaražena ili ako postoji sumnja da je zaražena nekom od zaraznih bolesti životinja iz člana 2. Zakona.

(2) Pojačana dezinfekcija železničkih i drumskih prevoznih sredstava vrši se ako je pošiljka zaražena ili sumnjiva na zarazu, zavisno od vrste i otpornosti uzročnika zarazne bolesti.

Član 13.

(1) Ako se pojačana dezinfekcija prevoznih sredstava vrši zbog nesporogenog uzročnika zaraznih bolesti, sve unutrašnje i spoljne površine prevoznih sredstava, posle pranja i sušenja, natapaju se rastvorom hlornog kreča koji sadrži 3% aktivnog hlora u rastvoru (ili odgovarajućim hlornim preparatom) ili 3%-tnim rastvorom formaldehida.

(2) Ako se pojačana dezinfekcija vrši zbog virusnih uzročnika, prevozna sredstva se, posle pranja i sušenja, polivaju vrućim 2%-tnim rastvorom kaustične sode.

(3) Jedan čas posle završene pojačane dezinfekcije, prevozna sredstva moraju se oprati vrućom vodom i osušiti.

Član 14.

(1) Pojačana dezinfekcija koja se vrši zbog sporogenih uzročnika zaraznih bolesti obavlja se tako što se površine prevoznih sredstava posle pranja dezinfikuju rastvorom hlornog kreča ili drugim odgovarajućim hlornim preparatom koji sadrži 5% aktivnog hlora u rastvoru ili 5%-tnim rastvorom formaldehida.

(2) Petnaest minuta posle kvašenja, prevozna sredstva se mehanički očiste i ponovo se sve površine nakvase istom količinom i istim dezinficijensom. Jedan čas posle završene dezinfekcije, prevozna sredstva se moraju oprati vrućom vodom i osušiti.

Član 15.

(1) Hlorni preparati, posebno hlorni kreč, moraju se čuvati na tamnom mestu, u dobro zatvorenim sudovima, a neposredno pre pravljenja rastvora moraju se ispitati na procent aktivnog hlora da bi se mogla napraviti propisana koncentracija rastvora.

(2) Priprema rastvora hlornih preparata mora se vršiti neposredno pre izvođenja dezinfekcije. Hlorni preparati sa manje od 15% aktivnog hlora ne mogu se upotrebljavati za pravljenje dezinfekcionih rastvora.

Član 16.

Dezinfekcija pribora za vezivanje, čišćenje, hranjenje i napajanje životinja, pribora za čišćenje prevoznih sredstava, obora, rampi i drugih predmeta u železničkim ili drumskim prevoznim sredstvima koji su bili u neposrednom dodiru s pošiljkom, vrši se, zavisno od vrste materijala, opaljivanjem na plamenu, kuvanjem u vodi, vodenoj pari ili pranjem u dezinfekcionom sredstvu – rastvoru.

Član 17.

(1) Posle dezinfekcije železničkih prevoznih sredstava, nadležni organ skida nalepnice sa kojima su prevozna sredstva upućena na dezinfekciju i na to mesto stavlja nalepnice sa štampanim natpisom "DEZINFIKOVANO" ili "POJAČANO DEZINFIKOVANO".

(2) Na nalepnice se upisuje dan i mesto gde je izvršena dezinfekcija i stavlja pečat nadležnog organa.

(3) Dezinfikovana železnička prevozna sredstva treba zatvoriti i plombirati.

2. Čišćenje i dezinfekcija plovnih objekata – brodova

Član 18.

(1) Plovni objekti – brodovi (rečni i pomorski) čiste se i dezinfikuju na način i sredstvima koji su propisani za čišćenje i dezinfekciju železničkih i drugih prevoznih sredstava iz čl. 8. do 16. ovog pravilnika.

(2) O izvršenim dezinfekcijama, odgovorno lice plovnog objekta mora da vodi evidenciju iz člana 25. ovog pravilnika.

Član 19.

(1) Kod plovnog objekta čiste se i dezinfikuju samo unutrašnje strane objekta, i to u luci, odnosno pristaništu u kome se izvrši poslednje iskrcavanje pošiljke iz plovnog objekta.

(2) Mesto na kome će se izvršiti dezinfekcija plovnog objekta određuju lučki, odnosno pristanišni organi.

(3) Ako se čišćenje i dezinfekcija plovnog objekta ne mogu izvršiti u luci ili pristaništu iz stava 1. ovog člana, nadležni organ može dozvoliti da se čišćenje i dezinfekcija izvrše u toku putovanja do sledeće luke ili pristaništa.

Član 20.

(1) Ako je pošiljka prevožena u izdvojenoj prostoriji ili prostoru na plovnom objektu, čiste se i dezinfikuju samo te prostorije ili taj prostor.

(2) Ako se pošiljka prevozi u prostoriji ili prostoru zajedno sa ostalim pošiljkama (generalni teret, denčane pošiljke), izvršiće se čišćenje i dezinfekcija samo onog dela te prostorije ili prostora na kome se nalazila pošiljka, pri čemu se vodi računa o tome da se ne pričini šteta teretu koji se prevozi.

Član 21.

(1) Đubre, nečistoća i otpaci iz plovnog objekta koji nastaju posle njegovog čišćenja i dezinfekcije ne smeju se baciti u otvoreno more, u slobodan rečni tok, u luke i pristaništa, zimovnike ili kanale.

(2) S đubretom, nečistoćom i otpacima iz stava 1. ovog člana postupiće se na način propisan u članu 9. ovog pravilnika.

3. Čišćenje i dezinfekcija vazdušnih prevoznih sredstava

Član 22.

(1) Čišćenje i dezinfekcija vazdušnih prevoznih sredstava vrši se na način i sredstvima koji su propisani u čl. 8. do 16. ovog pravilnika.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana:

1) pranje vazdušnih prevoznih sredstava vrši se samo hladnom vodom, pri čemu se mora voditi računa o tome da se ne nakvase osetljivi uređaji prevoznog sredstva;

2) obična dezinfekcija vazdušnih putničkih sredstava vrši se 3%-tnim, a pojačana 5%-tnim rastvorom formaldehida u hladnoj vodi.

(3) Za dezinfekciju vazdušnih prevoznih sredstava ne smeju se upotrebljavati hlorni preparati i kaustična soda.

IV. DEZINFEKCIJA PREVOZNIH SREDSTAVA PRE UTOVARA

Član 23.

Dezinfekcija prevoznih sredstava pre utovara vrši se posle čišćenja prevoznih sredstava, na način i sredstvima koje odredi nadležni organ u republici, odnosno autonomnoj pokrajini.

V. DEZINFEKCIJA MESTA ZA UTOVAR, PRETOVAR I ISTOVAR

Član 24.

(1) Mesta za utovar, pretovar i istovar pošiljki moraju se posle utovara, pretovara ili istovara temeljno očistiti i podvrgnuti običnoj dezinfekciji.

(2) Ako postoji sumnja na zarazu, mesta za utovar, pretovar ili istovar pošiljki dezinfikovaće se na način i sredstvima kojima se vrši pojačana dezinfekcija.

VI. PODACI O IZVRŠENOJ DEZINFEKCIJI

Član 25.

(1) Organizacije udruženog rada koje vrše dezinfekciju prevoznih sredstava moraju raspolagati sledećim podacima, i to:

1) dan, mesec i godina kad je dezinfekcija izvršena i mesto izvršenja;

2) vrsta i registarski broj, odnosno naziv prevoznog sredstva;

3) vrsta izvršene dezinfekcije (obična ili pojačana) i ko je dezinfekciju izvršio;

4) sredstva kojima je izvršena dezinfekcija;

5) potpis ovlašćenog lica.

(2) Po izvršenoj dezinfekciji prevoznih sredstava, organizacija udruženog rada ovlašćena za vršenje dezinfekcije

izdaje potvrdu u kojoj se navode podaci iz stava 1. tač. 1. do 5. ovog člana koju overava nadležni organ pod čijom je kontrolom ona izvršena.

VII. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 26.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o načinu dezinfekcije prevoznih sredstava kojima se prevoze pošiljke životinja, životinjskih proizvoda, životinjskih sirovina i životinjskih otpadaka ("Službeni list SFRJ", br. 59/77).

Član 27.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SFRJ".

Br. 717/1

3. februara 1989. godine

Beograd

Predsednik

Saveznog sekretara za

poljoprivredu,

Sava Vujkov, s. r.

© Cekos In, Beograd, www.cekos.rs